

Основні положення Директиви ЄС про СЕО

Директива 2001/42/ЄС (Директива про СЕО)

Джордж КРЕМЛІС,
Глава департаменту Законодавчого
виконання, політики зближення,
Європейського семестру та СЕО/ОВНС,
Генеральна дирекція з навколишнього
середовища

План презентації

1. Навіщо потрібна SEO?
2. ЯКІ плани та програми?
3. КЛЮЧОВІ компоненти SEO.

Екологічна оцінка

*ПОЛІТИКА, СТРАТЕГІЇ,
ЗАКОНОДАВСТВО*

**ПЛАНИ ТА ПРОГРАМИ
Директива про СЕО
(2001/42/ЄС)**

**ПРОЕКТИ (ДЕРЖАВНІ - ПРИВАТНІ)
Директива про ОВНС (2011/92/ЄС, зі змінами
2014/52/ЄС)**

НАВІЩО потрібна СЕО?

- Для забезпечення **високого рівня захисту навколишнього середовища**.
- Для сприяння **інтеграції екологічних міркувань** у процес підготовки планів і програм з метою сприяння сталому розвитку.
- Плани, програми та проекти, які **можуть мати значний вплив** на навколишнє середовище, підлягають оцінці.

СЕО: ЯКІ плани та програми? (1/7)

Які плани чи програми?

- ✓ підготовлені та/або прийняті **органом влади** на національному, регіональному чи місцевому рівні, **ТА**
- ✓ **необхідні** відповідно до законодавчих, нормативних чи адміністративних положень.

Винятки:

- ✗ Плани та програми, призначені **виключно** для цілей національної оборони або надзвичайних ситуацій;
- ✗ Фінансові чи бюджетні плани/програми.

СЕО: ЯКІ плани та програми? (2/7)

1. Плани та програми, які **завжди** вимагають СЕО:

- **розроблені для** галузі сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, управління відходами/водними ресурсами, телекомунікації, туризму, містобудування та планування місцевості або землекористування **ТА** які **визначають основу** для майбутньої розробки проектів, перелічених у Директиві про ОВНС;
- **Визначені, як такі, що вимагають проведення оцінки відповідно до статей 6 або 7 Директиви про місця проживання.**
- *Плани/програми, які фінансуються спільно з ЄС (наприклад, ПД).*
- *Зміни до планів/програм.*

2. Плани та програми, які потребують обов'язкової **перевірки**:

- *Плани/програми для невеликих районів на місцевому рівні.*
- *незначні зміни до планів/програм.*
- *Плани/програми, що забезпечують основу для майбутніх “проектів без ОВНС” та “негалузових” планів/програм.*

СЕО: ЯКІ плани та програми? (3/7)

Неповний перелік прикладів планів/програм, необхідних відповідно до законодавства ЄС

- Програми дій

Директива про нітрати (91/676/EEC)

- Плани управління річковими басейнами (ПУРБ)

Водна рамкова директива (2000/60/EC)

- Плани управління ризиками настання повені (ПУРП)

Директива про оцінку та управління ризиками, пов'язаними з повеннями (2007/60/EC)

- Програми заходів

Рамкова директива про морську стратегію (2008/56/EC)

- Плани управління відходами

Рамкова директива про відходи (2008/98/EC)

- Перехідні національні плани (ПНП)

Директива про промислові викиди (2010/75/EC)

СЕО: ЯКІ плани та програми? (4/7)

Приклад: Застосування СЕО для морських просторових планів (МПП)-
Директива 2014/89/ЄС

- Якщо МПП можуть мати значний вплив на навколишнє середовище, вони підпадають під дію Директиви про СЕО (пункт 23 Директиви про МПП).
- Можливі заходи, які можуть включати в себе МПП: райони вирощування аквакультури, пов'язані з енергетикою, морським транспортом, туризмом тощо (ст. 8(2) Директиви про МПП).
- Директива про СЕО та Директива про МПП сприяють сталому розвитку.

СЕО: ЯКІ плани та програми? (5/7)

Неповний перелік прикладів планів/програм, необхідних відповідно до законодавства ЄС та Євроатом

• Програми діяльності (ПД), які фінансуються спільно з ЄС

Регламент про загальні положення (Регламент 1303/2013)

- Більшість ПД ЄС підлягають СЕО, яка є екологічною складовою попередньої оцінки;
- СЕО забезпечує систематичну інтеграцію екологічних питань у ПД;
- СЕО проводиться до прийняття ПД, а ПД та Звіт з СЕО підлягають погодженню;
- СЕО забезпечує взаємодію з іншими відповідними планами та процедурами (наприклад, пов'язаними з попередніми умовами - транспортним планами);
- Якість СЕО відображає якість ПД і може сприяти реалізації проектів.

• Національні програми

Директива про відповідальне та безпечне поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами (2011/70/ЄВРОАТОМ)

СЕО: ЯКІ плани та програми? (6/7)

Приклад : СЕО для програм прикордонного співробітництва (ППС) та програм Європейського територіального співробітництва (ЄТС)

1. Об'єднані або окремі процедури СЕО?

- Органи влади та природоохоронні органи повинні узгодити процедуру, що передуює початку підготовки Програми.
- Практичні питання, а саме рамки звіту, підготовка окремого або спільного звіту (ів), строки та організація консультацій повинні бути визначені на початку процесу.
- Може бути створений спільний орган за участю органів влади та природоохоронних органів держав-членів.
- Повинні проводитися регулярні засідання протягом усього процесу СЕО.

2. Єдиний або окремий екологічний звіт(и)?

- Рамки звіту (ів) (ступінь, в якій оцінюються питання) потребують координації та узгодження. Проконсультуйтеся з усіма відповідними природоохоронними органами.
- Єдиний звіт СЕО є найдоцільнішим форматом для охоплення усієї програми та оцінки її загального впливу. Тим не менш, окремі звіти також є прийнятними.
- У випадку підготовки окремих звітів:
 - уникайте значних відмінностей у рамках та рівні деталізації звітів.
 - необхідно розглянути формат презентації/резюме загальних наслідків ПД, що забезпечить огляд загальних наслідків Програми.

CEO: ЯКІ плани та програми? (7/7)

Застосування CEO до планів та програм, які не передбачені у законодавстві ЄС

Плани, передбачені національними законодавчими, нормативними або адміністративними положеннями

- Директива про CEO не встановлює зобов'язання щодо прийняття планів та програм ... проте...
- Якщо держави-члени готують/приймають їх, до них застосовуються вимоги щодо CEO

Приклад: Рамковий план і програма дослідження та розробки вуглеводнів у хорватській Адріатиці

- проект Рамкового плану, що охоплює 36 822 км² (приблизно 90% хорватської Адріатики), розділених на 29 розвідувальних ділянок/ділянок використання
- проект Рамкового плану підлягає постійній CEO
- CEO та відповідна оцінка об'єднані в одну процедуру
- постійні транскордонні консультації
- основні переваги підготовки Рамкового плану та проведення його CEO: оцінка кумулятивного впливу, соціальне прийняття запланованих заходів

Що таке "перевірка"?

Оцінка для визначення потенціалу плану або програми щодо значного впливу на навколишнє середовище.

Навіщо проводити "перевірку"?

- Для визначення необхідності проведення СЕО.

Для яких планів/програм проводити "перевірку"?

- Планів та програм на місцевому рівні + незначних змін до них;
- Планів та програм, що встановлюють рамки для розробки майбутніх проектів; не включені до ст. 3.2.

Як проводити "перевірку"? (ст. 3(5) та Додаток II)

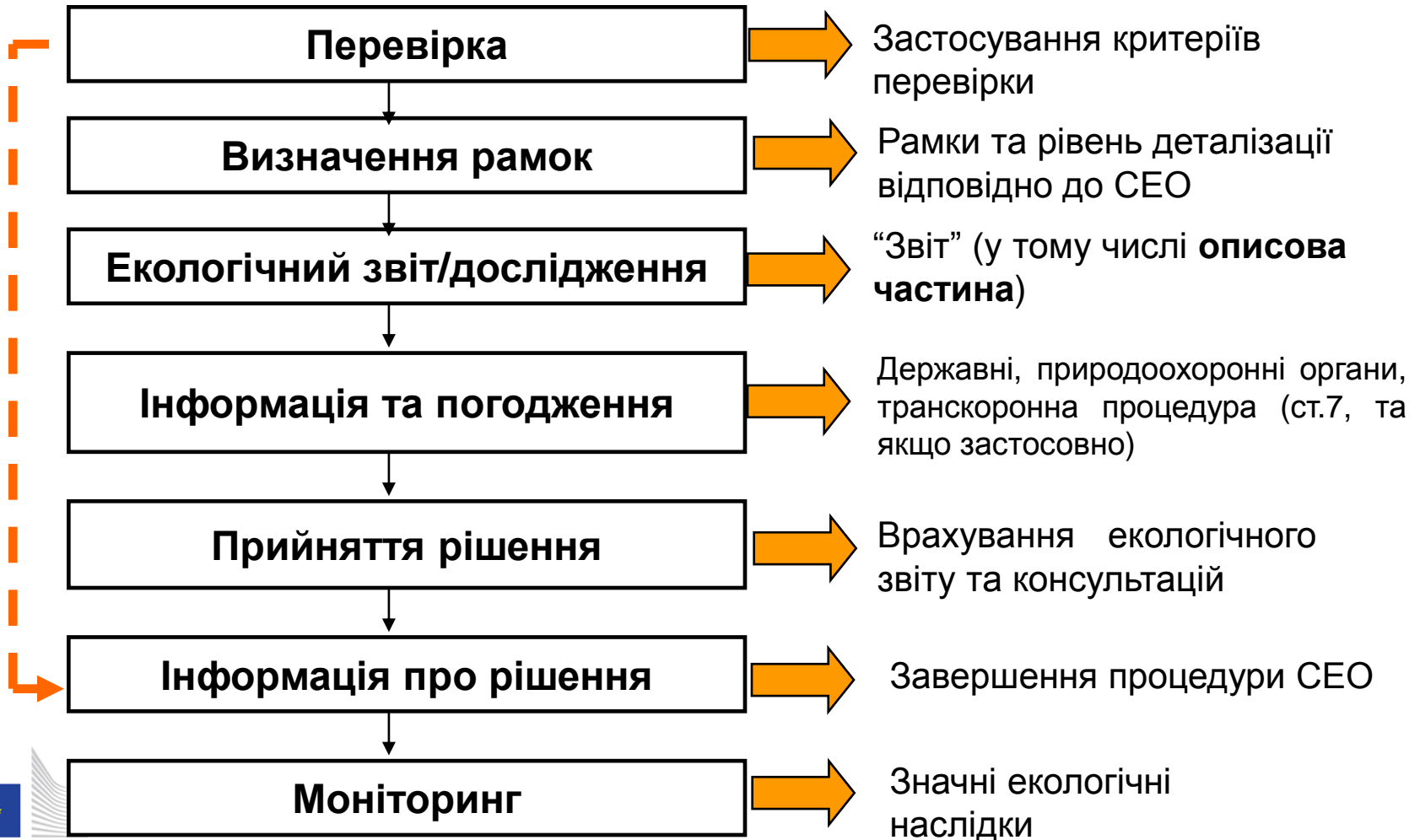
- Розгляд **кожного окремого** документу або визначення **типів** планів та програм, або **поєднання** обох підходів ;
- Критерії Додатку II: характеристики планів/програм; характеристика впливу та районів, які можуть постраждати.

Інтеграція процедури СЕО в процес планування

ст. 4 Директиви про СЕО

- **СЕО повинна проводитися:**
 - *У ході підготовки планів/програм;*
 - *Перед їх прийняттям.*
- **СЕО може бути інтегрована в існуючі процедури планування для прийняття плану та програм, або у нові процедури, створені для дотримання положень Директиви.**

Процедура СЕО

Ключові компоненти СЕО - екологічний звіт (1/3)

Повинен містити визначення, опис та оцінку:

- ймовірні значні **екологічні** **наслідки** **реалізації** **плану/програми**, у тому числі
 - вплив на біорізноманіття, ґрунт, воду, повітря, кліматичні фактори
 - вплив на населення, здоров'я людини, архітектурну та археологічну спадщину, ландшафт.
- доцільні **альтернативи**, що враховують цілі та географію плану/програми
 - ! альтернативи повинні включати «нульовий» варіант, тобто поточний стан навколишнього середовища та можливу зміну стану навколишнього середовища без реалізації плану чи програми.**

СЕО може вирішувати широке коло питань

Пом'якшення наслідків зміни клімату

- попит на енергію (промисловість)
- попит на енергію (житловий сектор та будівництво)
- викиди ПГ в сільському господарстві
- викиди ПГ (управління відходами)
- маршрути та викиди ПГ (транспорт)
- викиди ПГ від виробництва енергії
- землекористування, зміни в землекористуванні, лісове господарство та біорізноманіття

Адаптація до зміни клімату Біорізноманіття

- теплові хвилі
- посухи
- управління повеннями та екстремальні явища опадів
- шторми і сильний вітер
- зсуви
- підвищення рівня моря, екстремальні шторми, берегова ерозія та засолення
- холодні періоди
- пошкодження при заморожуванні-відтаванні
- ...

- деградація екосистемних послуг
- втрата місць проживання, фрагментація
- втрата видової різноманітності
- втрата генетичної різноманітності
- ...

Ключові компоненти СЕО - екологічний звіт (2/3)

- Огляд плану/програми та зв'язок з іншими планами/програмами
- Екологічні характеристики району.
- Цілі охорони навколишнього середовища, як вони були враховані.
- Заходи з пом'якшення наслідків (передбачені для запобігання, скорочення та максимальної компенсації будь-яких значних шкідливих наслідків впливу на навколишнє середовище від реалізації плану чи програми).
- Заходи з моніторингу.
- Описова частина (важливо).

Ключові компоненти СЕО - погодження (3/3)

- Природоохоронні органи
 - при перевірці
 - при визначенні рамок
 - **проекту** плану/програми та екологічного звіту
- Громадськість
 - **проекту** плану/програми та екологічного звіту
- Транскордонні консультації
 - щодо **проекту** плану/програми та екологічного звіту

Організація консультацій з громадськістю та природоохоронними органами (ст. 6)

Необхідно провести консультації з **природоохоронними органами** усіх відповідних держав-членів.

З практичної точки зору, ймовірно, легше організувати **консультації** в кожній державі – члені (лінгвістичні аспекти, національні правила щодо консультацій з громадськістю, терміни ..) замість загального публічного обговорення.

Розгляньте **документи**, що підлягають оприлюдненню: проект програми, екологічний звіт + у разі окремих процедур: описові частини з інших держав-членів.

Переклад: для забезпечення належної участі громадськості, відповідна інформація (проект програми + принаймні описова частина) повинна бути доступна мовами відповідних держав-членів.

Необхідно дати громадськості та природоохоронним органам ефективну можливість у відповідний період часу висловити думку щодо проекту плану та екологічного звіту(ів).

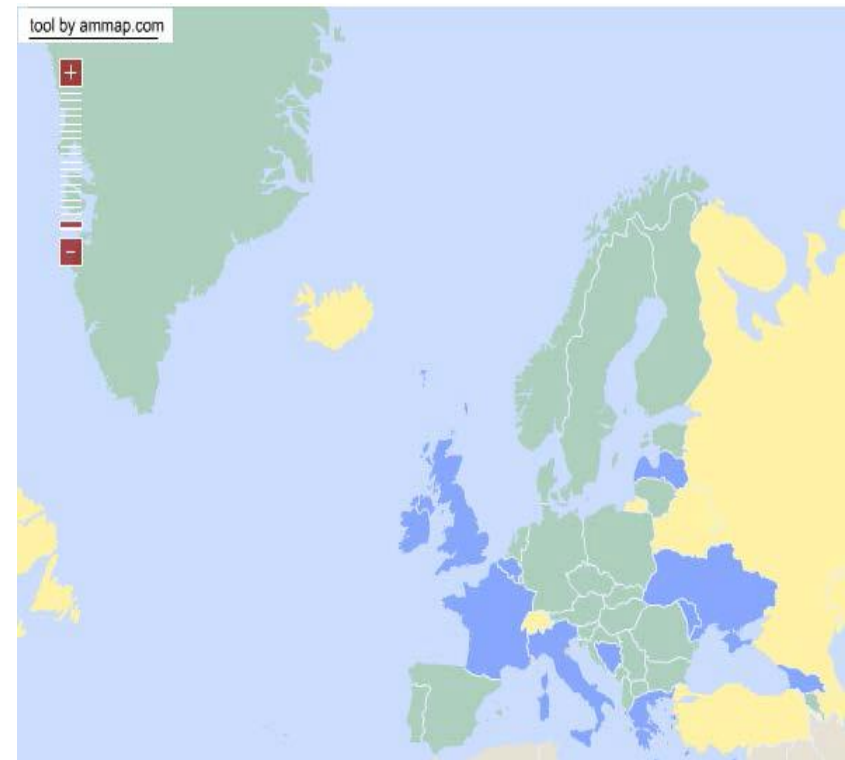
Транскордонна процедура (1/2)

ст. 7 Директиви про СЕО та ст. 10 Протоколу про СЕО

Протокол ЄЕК ООН про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції Еспо

Прийнятий у 2003 р. (Київ), вступив у дію з 2010 р.

- 26 Сторін, у тому числі ЄС
- Глобальний інструмент - відкритий для будь-якої держави-члена Організації Об'єднаних Націй

Parties

Signatories

Other UNECE member States

Транскордонна процедура (2/2)

- **Етап I: Початок процедури**

- Повідомлення
- Підтвердження від постраждалої країни
- "Сторона походження" та "постраждала сторона"

- **Етап II: Процедура**

- Підготовка та надання інформації і документації
 - Можливість коментування для іноземних органів влади та громадськості;
 - Консультації з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я
 - Остаточне рішення та інформація про рішення.
- **Практичні заходи повинні бути розроблені для проведення транскордонної процедури СЕО – спеціально, або на основі двосторонніх угод.**

Ключові компоненти SEO - моніторинг

- Держави-члени повинні здійснювати моніторинг значних екологічних наслідків реалізації плану/програми для:
 - визначення на ранній стадії непередбачених тяжких наслідків;
 - отримання можливості вжити відповідних відновлювальних заходів.
- Можуть бути використані існуючі механізми моніторингу.

Ключові компоненти СЕО – прийняття рішення

ст. 8 Директиви про СЕО

Компетентні органи повинні брати до уваги:

- Екологічний звіт.
- Думки, висловлені у ході консультацій (громадськістю, природоохоронними органами).
- Результати усіх транскордонних консультацій.

Ключові компоненти СЕО – інформація про рішення – ст.9

Інформація про остаточне рішення має бути оприлюднена для громадськості, природоохоронних органів, інших країн (якщо вони брали участь у консультаціях):

- Прийнятий план/програма;
- Інформацію про те, як був прийнятий до уваги екологічний звіт та результати консультацій, а також причини вибору альтернатив;
- Заходи з моніторингу.

Керівництво з питань ОВНС/СЕО

Веб-сторінка Комісії ЄС з ОВНС/СЕО:

<http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-support.htm>

- Керівництво Комісії з реалізації Директиви 2001/42/ЄС щодо оцінки впливу певних планів та програм на навколишнє середовище;
- Керівництво по інтеграції питань зміни клімату та збереження біорізноманіття в стратегічну екологічну оцінку (березень 2013 р.);
- Звіт Комісії про застосування та ефективність Директиви про СЕО, COM/2009/469.
- Довідник GRDP з СЕО для політики зближення на 2007-2013 рр. (Interreg IIIC, Екологічні регіональні програми розвитку)

Дякую!

Georges.Kremlis@ec.europa.eu